

XX JUNI 2021

ACCOUNTANTSVERSLAG 2020

Gemeente Oosterhout

CONCEPT D.D. 3 JUNI 2021

IBDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Oosterhout
T.a.v. de heer E. Kaarsemaker, griffier
Postbus 10150
4900 GB OOSTERHOUT NB

Tilburg, xx mei 2021

Kenmerk: xxx
Behandeld door: xxx

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2020 van gemeente Oosterhout (hierna te noemen 'gemeente') gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 14 augustus 2020, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2020. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Ook dit jaar kwamen daar de gevolgen van het coronavirus bij, waardoor wij niet bij u op locatie konden langskomen en alle informatie en vragen digitaal hebben moeten afstemmen. Het gevolg hiervan was een iets minder efficiënt proces vanwege de inherente beperkingen aan de digitale middelen. Desondanks denken wij dat het proces goed is verlopen. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

drs. D.O. Meeuwissen RA

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

CONTROLEVERKLARING EN JAARSTUKKEN

- ▶ De jaarrekening 2020 is getrouw.
- ▶ De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2020 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.
- ▶ Ongecorrigeerde controleverschillen blijven onder de goedkeuringstolerantie.
- ▶ Jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
- ▶ De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- ▶ De WNT is nageleefd.
- ▶ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- ▶ Er is sprake van meerdere begrotingsoverschrijdingen. Van deze overschrijdingen telt € 130.000 mee in ons oordeel als onrechtmatig.
- ▶ Kredietoverschrijdingen op afgesloten kredieten blijven onder de rapporteringstolerantie.
- ▶ Er is sprake van onrechtmatigheden in het kader van Europese aanbestedingen. De omvang bedraagt € 712.000. Deze onrechtmatigheden zien toe op inhuur derden.

RESULTAAT 2020

(x €1.000)	2020	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	7.527 V	252 N
Mutatie reserves	976 V	1.514 V
Resultaat	8.503 V	1.262 V

- ▶ Het resultaat is circa € 7,2 miljoen voordeliger dan begroot. Eén van de belangrijkste oorzaken ziet toe op de ontvangen coronacompensatie van het Rijk.
- ▶ Een analyse van het rekeningsaldo is opgenomen op in paragraaf 6.3.1 in de jaarrekening.

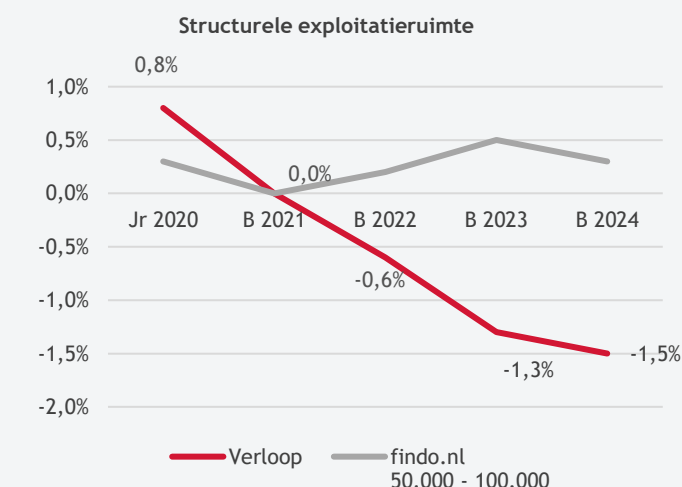
ONTWIKKELING GREX

- ▶ De boekwaarde van de grondexploitaties per 31 december 2020 ad € 12,4 miljoen heeft met name betrekking op industrieterrein Everdenberg-Oost (€ 11,1 miljoen) en woningbouwproject Plan Vrachelen 4e/5e fase-Contreie (€ 2,9 miljoen).
- ▶ In 2020 is conform het BBV € 100.000 aan tussentijdse winst genomen op de project Bedrijventerrein Beneluxweg Zuid en is voor € 75.000 aan winst teruggenomen op project Plan Vrachelen 4e/5e fase-Contreie.
- ▶ Op project Zwaaiikom is een verliesvoorziening verantwoord van € 4 miljoen. Deze voorziening is ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar.
- ▶ Wij kunnen ons vinden in de aanvaardbaarheid en redelijkheid van de gehanteerde methoden, significante veronderstellingen en gehanteerde gegevens die ten grondslag liggen aan de waardering van de grondexploitaties.

ONTWIKKELING SOCIAAL DOMEIN

- ▶ Onzekerheden in Wmo ad € 451.000 hebben betrekking op ontbrekende controleverklaringen bij productieverantwoordingen.
- ▶ Uit de financiële verantwoording Jeugdhulp 2020 blijkt een onzekerheid in de prestatielevering. Voor gemeente Oosterhout bedraagt de onzekerheid € 735.000 en wordt veroorzaakt door niet ontvangen controleverklaringen, bestuursverklaringen en niet-goedkeurende controleverklaringen. Het aantal niet ontvangen controleverklaringen voor 2020 is hoger dan vorig jaar.
- ▶ Geconstateerde afwijkingen tussen de verantwoordingen en declaraties bedragen € 330.000.
- ▶ Uit de accountantscontrole 2020 bij de SVB blijkt dat, net als vorig jaar, landelijk sprake is van een oordeel met beperking. De onzekerheden inzake pgb jeugd en Wmo bedragen over 2020 € 420.000.

UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole
- 2.2 De jaarrekening is getrouw & rechtmatig
- 2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (1)

COVID-19 enorme impact op boekjaar 2020.

Zie hiervoor onze managementletter en de BADO-notitie.

Het proces van de totstandkoming en controle van de jaarrekening is goed verlopen.

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in de corona paragraaf

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2020

De situatie en ontwikkelingen rond het coronavirus hebben een grote impact gehad op het afgelopen jaar en dus ook op de jaarrekening over het boekjaar 2020. Ook voor 2021 zal dit naar verwachting nog in belangrijke mate het geval zijn. Wij hebben in onze managementletter u hierover ook al geïnformeerd en zijn de afgelopen periode meerdere keren in overleg geweest met uw organisatie.

Eind februari is de BADO-notitie met betrekking COVID-19 “effecten en risico’s voor decentrale overheden” uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is behandeld in de Sectorcommissie Decentrale Overheden van de NBA en is daarmee ook richtinggevend geweest bij onze controle van de jaarrekening 2020. Wij verwijzen voor deze aandachtspunten, de impact op getrouwheid en rechtmatigheid, de controleaanpak en de specifieke attentiepunten ten aanzien van de posten in de jaarrekening naar deze notitie (zie: [notitie-effecten-en-risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf \(nba.nl\)](#)).

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar paragraaf corona in de jaarrekening en naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle i.r.t. COVID-19

Zoals aangegeven in onze aanbiedingsbrief heeft zowel het samenstellen van de jaarrekening als onze controle grotendeels digitaal en op afstand plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit proces hebben wij de volgende opmerkingen:

- Ook al zijn we het digitale werken al meer dan een jaar gewend, het blijft bijzonder mooi om te constateren dat het mogelijk is geweest de jaarrekening volgens planning op te stellen en te controleren. De samenwerking was, ondanks alle COVID-19 maatregelen, plezierig en constructief.
- De Nota verwachtingen accountantscontrole ten behoeve van de controle van de SiSa-regeling G4 inzake TOZO is pas in een laat stadium definitief geworden. Dit heeft ertoe geleid dat er lange tijd onzekerheid was over de gevolgen van de bevindingen ten aanzien van Tozo.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid dit proces met u te evalueren.

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma’s en taakvelden.

De gemeente heeft er voor gekozen om in één overzichtelijke paragraaf toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op de gemeente Oosterhout heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen. Deze paragraaf corona is in de jaarstukken opgenomen in paragraaf 5.13. Tevens is, waar relevant, de gevolgen van corona bij de programma’s toegelicht.

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (2)

Tozo-regeling

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) is een van de steunmaatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten:

- ▶ Tozo 1: aanvragen tussen 1 maart 2020 tot 1 juni 2020
- ▶ Tozo 2: aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020
- ▶ Tozo 3: aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021

Uw gemeente heeft in het kader van de Tozo-regeling een voorschot van het rijk ontvangen van € 7,3 miljoen. Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af aan het rijk. De bestedingen in het kader van de Tozo-regeling over 2020 bedragen € 5,5 miljoen voor levensonderhoud en € 1 miljoen verstrekking in het kader van bedrijfskapitaal. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd aan de hand van de aanwijzingen van het ministerie in de nota verwachtingen accountantscontrole d.d. 8 april 2021 en de nadere richtlijnen van de sector commissie decentrale overheden van de NBA.

Voor een overzicht van de fouten en onzekerheden omtrent de SiSa-bijlage verwijzen wij naar bijlage B in dit rapport.

Onduidelijkheid ten aanzien van het inkomensbegrip bij Tozo

De gemeente Oosterhout heeft geconstateerd dat het inkomensbegrip, meer in detail de inkomensmutaties, van zelfstandig ondernemers niet altijd duidelijk was binnen de vakafdeling. Wij hebben deze bevinding aangemerkt als onduidelijkheid. Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar de waarderingsgrondslagen bij de jaarrekening op pagina xxx.

Overige corona gerelateerde bevindingen

In onze controle hebben wij uitgebreid aandacht besteed aan de impact van het coronavirus op de jaarrekening 2020. Over de belangrijkste gevolgen voor uw interne beheersing hebben wij reeds in onze management letter d.d. 9 maart 2021 aan u gerapporteerd. De impact van de onder andere de doorbetaling van zorgcontinuïteit zijn voor uw gemeente beperkt van omvang.

2.2 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening 2020 is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2020 van de gemeente Oosterhout een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva per 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang welke door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en gecorrigeerde controleverschillen, zijn tijdens onze controle bevindingen ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo	91	789	§ 4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN		170	§ 4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN	330	907	§ 4.2
Totaal	421	1.866	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.719	5.156	
Performance materialiteit (80% van de materialiteit)	1.375	N.V.T.	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	50	N.V.T.	

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2020 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo	126	789	§ 4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN		170	§ 4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN	330	907	§ 4.2
Begrotingsoverschrijding	130		§ 4.5
Aanbestedingsrechtmatigheid	712		§ 2.3
Totaal	1.298	1.866	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.719	5.156	
Performance materialiteit (80% van de materialiteit)	1.375	N.V.T.	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	50	N.V.T.	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid.

Aanbestedingsrechtmatigheid

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van de zogenaamde inkoopanalyse. Wij hebben deze controle uitgevoerd in overeenstemming met de sdo-notitie, waarbij wij een aantal specifieke key-items hebben geselecteerd (op basis van omvang of bevindingen vorig jaar) en een steekproef hebben uitgevoerd op de restpopulatie.

Gemeente Oosterhout maakt voor de inhuur van personeel gebruik van Flex West-Brabant. Middels deze manier van aanbesteden vindt er een minicompetitie plaats en is er sprake van Europees aanbestede opdrachten. Wij hebben tijdens de controle echter geconstateerd dat er ook personeel is ingehuurd buiten Flex West-Brabant om en niet Europees zijn aanbesteed. De omvang van deze opdrachten voor 2020 bedraagt, verspreid over vier partijen, € 712.000. Wij hebben de uitgaven 2020 als onrechtmatig aangemerkt, omdat de lasten hoger zijn dan de Europese aanbestedingsgrens.

3. Resultaat & financiële positie

- 3.1 Resultaat 2020
- 3.2 Dashboard financiële positie
- 3.3 Ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente
- 3.4 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2020

Resultaat 2020
ten opzichte van de
gewijzigde begroting
bedraagt € 7,2 miljoen

Belangrijkste
afwijkingen in het
resultaat 2020

Het resultaat van gemeente Oosterhout over het jaar 2020 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 7,2 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2020	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN %
Saldo van baten en lasten	7.527 V	252 N	7.779 V	3.086,9%
Onttrekkingen reserves	8.854 V	5.552 V	3.302 V	59,5%
Dotatie aan reserves	7.878 N	4.038 N	3.840 N	95,1%
Resultaat	8.503 V	1.262 V	7.241 V	573,8%

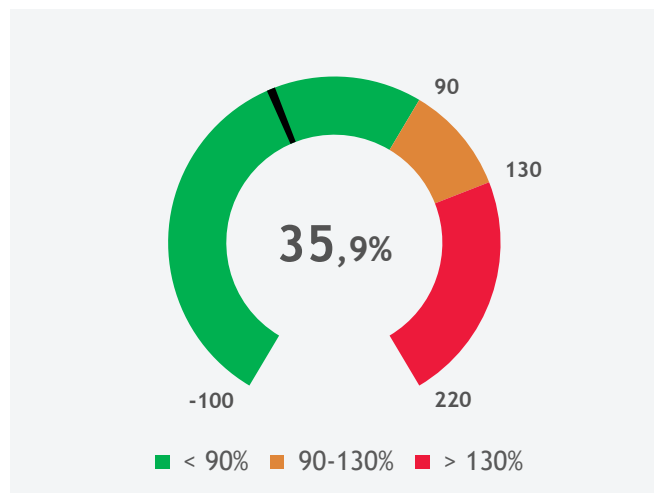
De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen zien toe op meerdere programma's. Het saldo op de algemene dekkingsmiddelen en overhead wijken meer dan € 1 miljoen af ten opzichte van de gewijzigde begroting. De grootste afwijkingen ten opzichte van begroting zien toe op:

- ▶ Algemene dekkingsmiddelen ad € 5,6 miljoen voordelig door lagere lasten en hogere baten. De hogere baten zijn met name toe te schrijven aan de compensatie van coronamaatregelen die de gemeente via de algemene uitkering heeft ontvangen.
- ▶ Overhead ad € 1,7 miljoen voordelig hogere baten en kent diverse oorzaken.

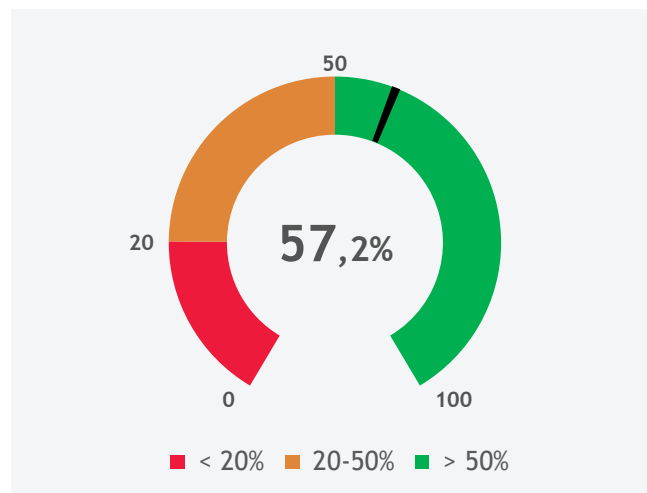
Het resultaat 2020 wijkt ongeveer 5,1% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces.

3.2 Dashboard financiële positie per 31 december 2020

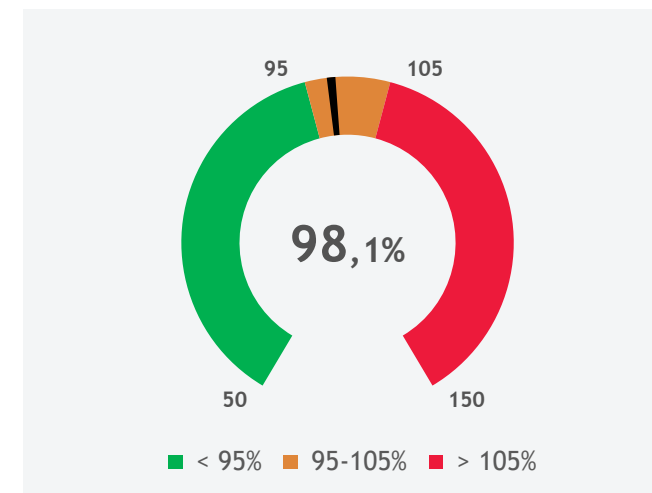
NETTO SCHULDQUOTE

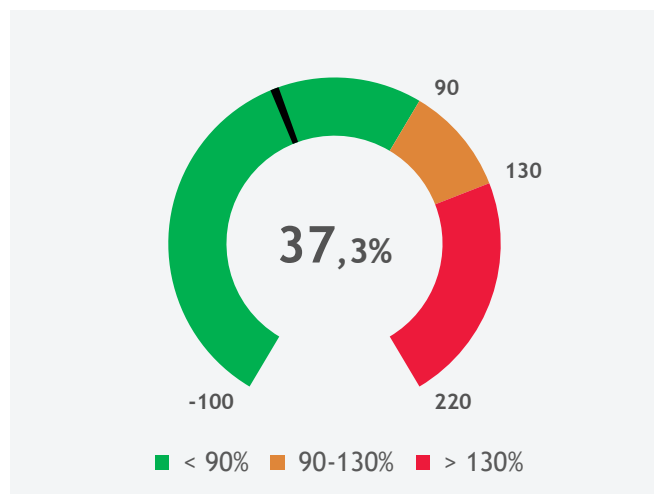
SOLVABILITEIT

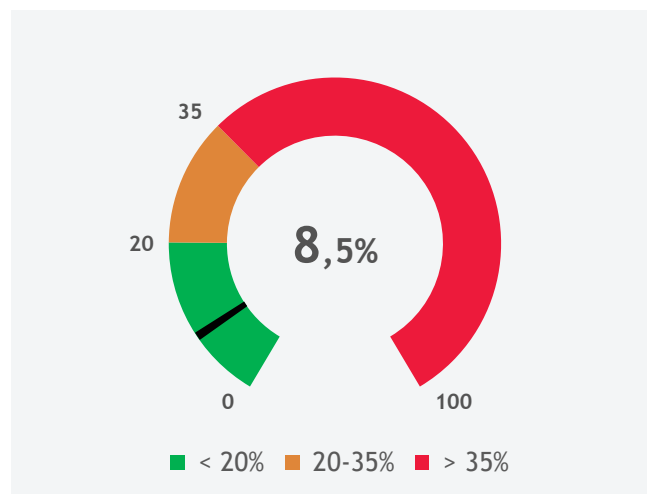
BELASTINGCAPACITEIT

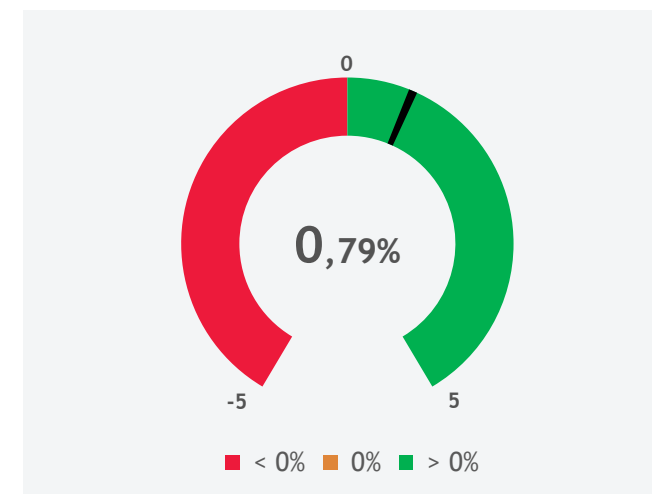
(GECORRIGEERDE) SCHULDQUOTE

GRONDEXPLOITATIE

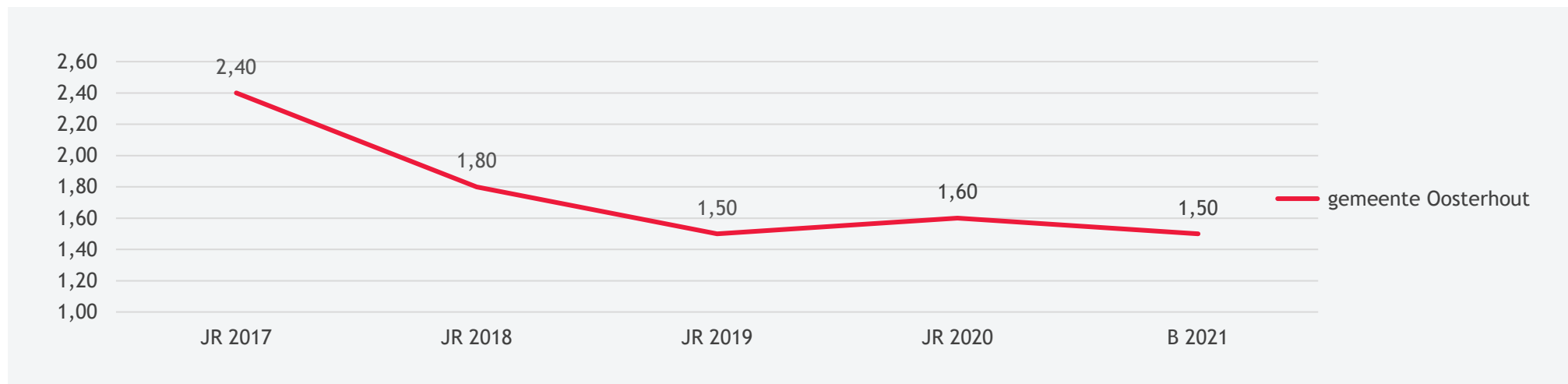

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

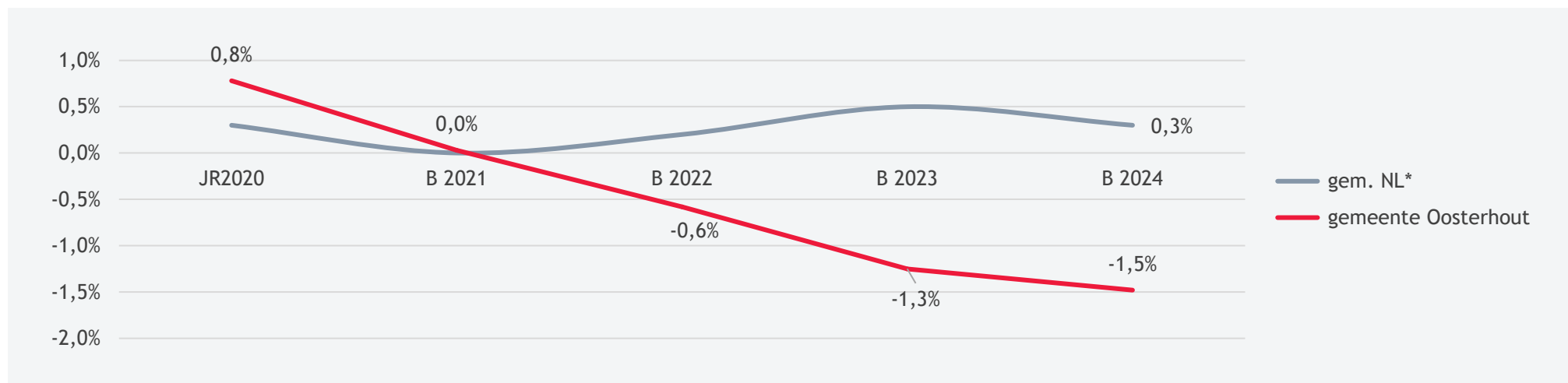

3.3 Ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2020 voor gemeenten in de categorie 50.000 tot 100.000 inwoners. Data gebaseerd op www.findo.nl.

3.4 Ons beeld van uw financiële positie (1/2)

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Signaleringswaarden GTK 2020 als referentiewaarden

Uw financiële positie is ruim voldoende

Uw weerstandsvermogen is ruim voldoende

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente Oosterhout. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Signaleringswaarden volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020)

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2021 gaat gelden. In het GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als referentie gebruikt bij ons beeld van uw financiële positie.

Weerstandsvermogen gemeente Oosterhout is ruim voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 25,8 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's, zoals de impact van corona, lagere toekomstig te ontvangen algemene uitkeringen, taakstelling jeugd en conjuncturele ontwikkelingen bouwkosten, benoemd. De gemeente Oosterhout heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 16,4 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente Oosterhout is volgens het GTK 2020 met 1,6 ruim voldoende te noemen.

In de begroting 2020 was een ratio van 1,8 opgenomen. De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Oosterhout is de afgelopen jaren gedaald, maar vertoont de afgelopen jaren en op basis van de begroting 2021 een stabiel beeld.

3.4 Ons beeld van uw financiële positie (2/2)

De gemeente kan aan haar langetermijn-verplichtingen voldoen. Solvabiliteit toont een licht dalende lijn maar blijft minst risicovol.

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is laag

De ontwikkeling van de structurele exploitatieruimte is een aandachtspunt

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2020 57,2% (2019: 58,6%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Oosterhout in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit van de gemeente Oosterhout is te classificeren als minst risicovol en toont op basis van de begroting 2021 - 2024 een stabiel beeld boven de 50%.

De netto schuldquote bedraagt 35,9% (2019: 36,6%) en is licht gedaald. In de begroting 2021 - 2024 wordt uitgegaan van een stijging van de netto schuldquote naar circa 60%. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Deze ratio is te classificeren als minst risicovol.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Oosterhout is laag. In 2020 is de boekwaarde verder afgenomen, wat met name wordt veroorzaakt door verkopen Plan Santrijngebied en Plan Vrachelen. De ratio grondexploitatie < 20% is het minst risicovol te noemen volgens het GTK2020.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte van de gemeente Oosterhout laat op basis van de begroting 2021 - 2024 de komende jaren een dalende trend zien en is vanaf 2022 negatief. De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding tussen de structurele baten en lasten in verhouding met de totale baten weer. De hogere lasten in het sociaal domein en de beperkte compensatie vanuit het Rijk via de algemene uitkeringen leiden bij veel gemeenten tot druk op de begroting. Tevens heeft de gemeente weinig ruimte om deze hogere lasten met eigen middelen, zoals compensatie via de belastingen, te ondervangen.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 Sociaal domein uitgelicht
- 4.3 Ontwikkeling grondexploitaties
- 4.4 BBV, WNT en SiSa
- 4.5 Begrotingsrechtmatigheid

VIC toetst achteraf de werking van interne beheersmaatregelen.

Interne beheersing en onze aanpak voor 2021

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze managementletter d.d. 9 maart 2021.

Samenvattend hebben wij geconstateerd dat wij bij uw gemeente niet kunnen steunen op beheersmaatregelen binnen de primaire processen, omdat met name de IT General Controls niet altijd goed zijn opgezet of goed werken. Wel is achteraf sprake van een VIC die achteraf gegevensgerichte werkzaamheden verricht om de werking van interne beheersmaatregelen in de processen te toetsen.

Fraude

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie de NBA heeft hiertoe een notitie “Best practice maatregelen frauderisicobeheersing voor bestuurders en toezichthouders” onderhanden. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen zoals de gemeenteraad bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude kunnen de gelegenheden tot fraude afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. Landelijk vinden er diverse pilots plaats waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude. De best practice van de NBA is erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten.

Uw gemeente kent een specifieke frauderisicoanalyse die als basis dient voor het interne controleplan. Dit interne controleplan wordt jaarlijks door het college vastgesteld. Daarnaast is in de nota risicomanagement 2020 - 2023 beschreven hoe de gemeente omgaat met (fraude)risicobeheersing. In de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen in de begroting en het jaarverslag zijn de belangrijkste risico's weergegeven. De nota risicomanagement is door uw gemeenteraad vastgesteld op 12 november 2019. Ook de klokkenluidersregeling en het meldpunt misstanden zijn ingestelde beheersmaatregelen.

Graag gaan wij met u in overleg over het vergroten van de actieve rol van de gemeenteraad / auditcommissie ten aanzien van frauderisicobeheersing.

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt. Wij hebben vernomen dat op deze consultatie veel reacties zijn binnengekomen die door de commissie BBV worden verwerkt. Gelijktijdig vindt de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaats. Daarna volgen nog de nodige aanpassingen van het BBV en andere wetgeving.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is. De gemeente Oosterhout heeft echter reeds de nodige stappen doorlopen om klaar te zijn voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Wanneer de rechtmatigheidsverantwoording wordt ingevoerd, wordt de gemeente Oosterhout zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

4.2 Sociaal domein uitgelicht (1/3)

Sociaal domein 2020
bedragen circa
€ 27,5 miljoen

Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van gemeente Oosterhout met betrekking tot het de onderdelen Jeugdzorg, Wmo ZIN en PGB, als onderdeel van het sociaal domein, bedragen over 2020 circa € 27,5 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	2020	2019
Jeugdzorg ZIN	12,5	11,9
Wmo ZIN	13,1	12,2
Pgb	1,9	2,0
Totaal	27,5	26,1

4.2 Sociaal domein uitgelicht (2/3)

Fout pgb mede
gebaseerd op
projectiebrieven

Rechtmatigheid fouten
pgb € 35.000

Financiële fouten pgb
€ 25.000

Onzekerheden pgb
geraamd op € 789.000

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevring. Uit de accountantscontrole 2020 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een oordeel met beperking. Ten aanzien van de rechtmatigheidsfouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven. Voor gemeente Oosterhout zijn de percentages voor rechtmatigheidsfouten en voor getrouwheidsfouten voor zowel de Wmo als Jeugdzorg opgenomen in onderstaande tabel:

PGB PER CATEGORIE	FINANCIËLE RECHTMATIGHEIDSFOUT	FINANCIËLE GETROUWHEIDSFOUT
Jeugdzorg	2,40%	1,98%
Wmo	1,56%	1,87%

De financiële rechtmatigheidsfout voor pgb voor de gemeente Oosterhout bedraagt circa € 35.000, bestaande uit € 21.000 Wmo en € 14.000 Jeugdzorg. Voor de getrouwheidsfouten geldt dat deze gelijk zijn voor alle gemeenten in Nederland. De financiële getrouwheidsfout bedraagt € 37.000, bestaande uit € 25.500 Wmo en € 11.500 Jeugdzorg. Daarnaast bestaat er een verschil tussen de verantwoording in de jaarrekening en de verantwoording van de SVB van circa € 54.000. De totale getrouwheidsfout en rechtmatigheidsfout, respectievelijk € 91.000 en € 126.000, zijn hoger dan de rapporteringstolerantie en tellen me in ons oordeel.

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, de controles op betalingen en de rapportage van de SVB, waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. De processen van pgb Jeugdzorg en Wmo lopen op een aantal onderdelen verschillend, waardoor voor Jeugdzorg en Wmo niet dezelfde zekerheid wordt verkregen. Op basis van het zekerheidspercentage dat de gemeente Oosterhout hierdoor verkrijgt, zijn de onzekerheden voor pgb geraamd op circa € 789.000. Wij hebben een review gedaan en kunnen steunen op de werkzaamheden van de accountant van de SVB. Daarbij concluderen wij dat de formele fouten zoals geconstateerd door de accountant van de SVB geen impact hebben op het rechtmatigheidsoordeel over de jaarrekening 2020 van uw gemeente.

4.2 Sociaal domein uitgelicht (3/3)

Onzekerheid ten aanzien van prestatielevering

Resterende onzekerheid Wmo ZIN circa € 170.000

Resterende onzekerheid Jeugdzorg circa € 907.000. Afwijking verantwoordingen circa € 330.000

Wmo ZIN

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2020 circa € 10,6 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Oosterhout. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. De gemeente heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente Oosterhout per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol. Jaarlijks wordt een cliënttevredenheidsonderzoek uitgevoerd met als doel de kwaliteit van de zorg te verbeteren en tevens om zelf vast te kunnen stellen dat de zorg daadwerkelijk is geleverd.

Uit onze controle blijkt dat een aansluitverschil tussen de eigen administratie en het overzicht productieverantwoordingen. Dit aansluitverschil bedraagt € 51.000. Tevens is van een aantal zorginstellingen geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2020 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen productieverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 170.000 van de € 10,6 miljoen (2019: € 130.000 van de € 12,2 miljoen).

Jeugdzorg ZIN

Ten aanzien van de jeugdhulp heeft de gemeente Oosterhout via de gemeente Breda de zorg ingekocht en instellingen gecontracteerd. Met betrekking tot de lasten inzake jeugdhulp vraagt de gemeente Breda bij Zorg-Lokaal om een verklaring. Voor deze variant geldt dat net zoals bij de Wmo ZIN dit dan alsnog tot een onzekerheid leidt omtrent de geleverde prestatie. Uit onze controle blijkt dat van een aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle-informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht.

De opgave van de Jeugdzorg ZIN van Zorg-Lokaal is begin mei 2021 beschikbaar gesteld aan uw gemeente en medio mei 2021 is een geactualiseerd overzicht verstrekt aan uw gemeente. Hierdoor heeft uw gemeente geruime tijd weinig zicht gehad op de definitieve kosten voor de Jeugdzorg ZIN. Uit de ontvangen verantwoording van Zorg-Lokaal en gemeente Breda blijkt dat van een aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle-informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. In de financiële verantwoording Jeugdhulp 2020 is voor een bedrag ad € 1.225.000 aan onzekerheden geconstateerd (2019: € 736.000). De toename wordt met name veroorzaakt doordat het aantal ontvangen bestuursverklaringen en het aantal niet ontvangen of niet-goedkeurende controleverklaringen voor 2020 hoger is dan vorig jaar. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2020 ontvangen controleverklaringen, ramen wij het bedrag van de resterende onzekerheid in totaliteit op circa € 906.000 (2018: € 553.000). Aanvullend blijkt uit de rapportage een afwijking tussen de verantwoording en declaraties van totaal € 330.000.

Op basis van de ontvangen rapportage van Zorg-Lokaal blijkt dat de werkelijke kosten € 455.000 hoger zijn dan aan bevoorschotting is betaald. Dit verschil is door de gemeente verwerkt in de jaarrekening.

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties (1/3)

Actualisatie grexen

Voorziening ad
€ 4 miljoen inzake
project Zwaaiikom

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

Gemeente Oosterhout heeft verschillende omvangrijke grondexploitaties. De balanspositie bedraagt ultimo 2020 € 10,7 miljoen (ultimo 2019: € 11,3 miljoen). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd. Tijdens de controle zijn de uitgangspunten hiervoor ter discussie gesteld. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2020 geactualiseerd. Tevens is gecontroleerd of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Ultimo 2020 is er een voorziening grondexploitaties gevormd ad € 4,0 miljoen (ultimo 2019: € 4,0 miljoen) voor het nadelig saldo van project Zwaaiikom. De stand van de voorziening is gelijk aan voorgaand jaar. Op basis van een herziene inschatting van de begroting verwacht u dat de voorziening niet bijgesteld hoeft te worden.

De stand van de bruto boekwaarde ad € 14,7 miljoen bestaat voornamelijk uit de stand van project Industrieterrein Everdenberg-Oost (€ 11,1 miljoen) en project Plan Vrachelen 4^e/5^e fase-Contreie (€ 2,9 miljoen).

In 2020 zijn geen nieuwe projecten opgestart.

Aankoop Arendshof

In december 2020 heeft gemeente Oosterhout winkelcentrum Arendshof 2 gekocht en de levering is op 30 december 2020 gepasseerd. Het winkelcentrum is gekocht met als doel het nieuwe stadhuis hier te vestigen. Het huidige stadhuis wordt gesloopt en de gemeente is voornemens hier woningbouw te realiseren. Momenteel wordt nog gewerkt aan een grondexploitatie voor Slotjesveld. Het stadhuis heeft ultimo 2020 een boekwaarde van € 3,3 miljoen en ziet met name toe op in het verleden uitgevoerd onderhoud of verbouwing. Aangezien er ultimo 2020 nog geen sprake is van een nieuwe grondexploitatie en er nog geen definitief besluit is genomen met betrekking tot de sloop van het gemeentehuis, achten wij de waardering aanvaardbaar. Wel attenderen wij u er op in de exploitatieopzet rekening te houden met de kosten voor de inbrengwaarde van de grond en opstallen en de kosten die gepaard gaan met de sloop van het gemeentehuis. In 2020 is tevens voor € 0,3 miljoen aan kosten geactiveerd voor onderzoek en ontwikkeling met betrekking tot de nieuwbouw van het stadhuis.

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties (2/3)

Redelijkheid
belangrijkste
schattingselementen
vastgesteld

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

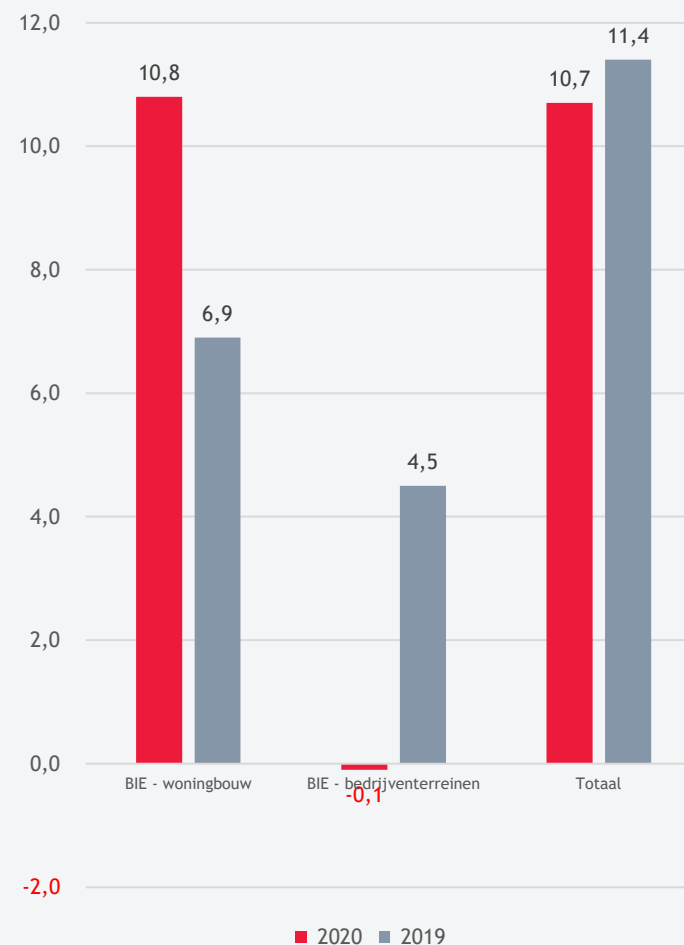
1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de grondexploitaties van Gemeente Oosterhout heeft deze methode in 2020 geresulteerd in een winstneming van € 100.000 op Bedrijventerrein Beneluxweg Zuid, en een terugname van in voorgaande jaren genomen winst ad € 75.000 op Plan Vrachelen 4^e/5^e fase-Contreie. Dit is het gevolg van het verlengen van het project met een jaar waarbij de verwachte kosten relatief meer stijgen dan de verwachte opbrengsten, met als gevolg een lager dan verwacht resultaat op dit project.

De afname van de boekwaarde ultimo 2020 ten opzichte van ultimo 2019 valt enerzijds te verklaren door verkopen ad € 7,9 miljoen bij voornamelijk woningbouwplannen, Plan Santrijng gebied en Plan Vrachelen 4^e/5^e fase-Contreie, en anderzijds investeringen ad € 7,9 miljoen voor de aankoop van de gronden voor project Industrierrein Everdenberg-Oost en bouw- en woonrijpmaken van overige projecten.

Een uitsplitsing van de bouwgronden in exploitatie naar soort project is in nevenstaand schema weergegeven.

ONTWIKKELING NETTO BOEKWAARDE
GRONDEXPLOITATIES 2020-2019
(x € 1 miljoen)

Bedrijventerreinen € 10,8 miljoen

Project Industrierrein Everdenberg-Oost is het project met de hoogste boekwaarde van € 11,1 miljoen. In 2017 is er een behoefteonderzoek gedaan naar bedrijventerreinen in de subregio Breda-Oosterhout. Hieruit is gebleken dat er sprake is van een tekort en dat de aanleg van Everdenberg-Oost in dit tekort kan voorzien.

Dit plan bevindt zich in de ontwikkelfase. In 2017 is de gemeente een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met een projectontwikkelaar om gezamenlijk te werken aan de ontwikkeling en de uitgifte van het bedrijventerrein in de vorm van een CV-BV-constructie. In 2020 zijn de oprichtingsaktes hiervoor gepasseerd, en heeft de gemeente de eerste gronden aangekocht. In 2021 wordt begonnen met het bouwrijp maken van het bedrijventerrein.

Woningbouwplannen € -0,1 miljoen

Het grootste deel van de boekwaarde komt voor rekening van project Plan Vrachelen 4^e/5^e fase-Contreie ad € 2,9 miljoen. Een groot deel van Contreie is inmiddels bebouwd of in aanbouw. De verwachting is dat de bouw van woningen in dit deelgebied medio 2022 gereed is. Aansluitend wordt dit deel van de Contreie door de gemeente definitief ingericht.

In 2020 zijn € 2,8 miljoen opbrengsten gerealiseerd uit grond- en kavelverkoop en is op basis van de POC-methode € 75.000 aan tussentijdse winst teruggenomen doordat de looptijd van het project met 1 jaar is verlengd.

Per mei 2021 zijn bijna alle vrije kavels definitief verkocht, of in optie en verkocht onder voorbehoud. Dit is ook het geval bij de overige woningbouwprojecten. Mede als gevolg van deze ontwikkeling is het afzetrisico in de projectbouw grotendeels afgenomen.

BBV wordt nageleefd

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Oosterhout de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte(n)s in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2020 niet meer bedragen dan € 201.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2020 van de gemeente Oosterhout niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2020 van de gemeente Oosterhout voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2020. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens Bijlage B.

Geen bevindingen
SiSa-bijlage

4.5 Begrotingsrechtmatigheid (1/2)

Overschrijding baten/lasten

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 162,8 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 164,0 miljoen aan werkelijke lasten in 2020. Dit is in totaal een overschrijding van € 1,2 miljoen (0,7%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 162,6 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 172,0 miljoen aan werkelijke baten in 2020. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 9,4 miljoen (5,8%). Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2020 is er per saldo circa € 1,0 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 9,0 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerde en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hierna voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de overschrijdingen van investeringskredieten.

4.5 Begrotingsrechtmatigheid (2/2)

Diverse lastenoverschrijdingen op programmaniveau. Hiervan is € 130.000 als onrechtmatig aangemerkt in ons oordeel

Zoals blijkt uit de jaarrekening is op vier programma's en de heffing VPB een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
Programma Burger en bestuur (totaal € 740.000)	Overschrijding wordt met name veroorzaakt door de toevoeging aan de voorziening APPA. De toevoeging kon niet tijdig worden voorzien. Tevens is sprake van hogere baten op dit programma.	✓	
Programma Sociaal domein (totaal € 6.261.000)	De overschrijding past binnen het bestaande beleid en kent diverse oorzaken. Een groot deel van het tekort is reeds in de 2 ^{de} corap gemeld. Tevens staan er hogere baten tegenover de hogere lasten.	✓	
Programma Werkgelegenheid en economie (totaal € 66.000)	De overschrijding voor inhuur van personeel wordt gedekt uit PBS en telt daarmee niet mee in ons oordeel.	✓	
Programma De levendige gemeente (totaal € 168.000)	Een deel van de overschrijding ziet toe op uitgevoerd onderhoud waarvoor (nog) geen krediet aanwezig was. Deze overschrijding ad € 130.000 telt wel mee in ons oordeel.		✓
Heffing VPB (totaal € 392.000)	De betaalde VPB op grondexploitaties is onttrokken uit de algemene bedrijfsreserve en telt niet mee in ons oordeel..	✓	

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2020 (paragraaf 6.7).

Bijlagen

- A Onze controle
- B Bevindingen SiSa-bijlagen

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Oosterhout, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 14 augustus 2020 met kenmerk 'StH/NvE/DMe/MvdB/1050068/2005506'.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.718.500. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij bevestigen dat we geen giften hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de organisatie of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 14 augustus 2020. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een systeemgerichte en risicogerichte benadering, waarbij gesteund wordt op de opzet, het bestaan en de werking van de aanwezige administratieve organisatie en de daarin opgenomen beheersingssystemen. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van gemeente Oosterhout. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's hebben wij in onze board letter d.d. 9 maart 2021 uiteen gezet.

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2020 van gemeente Oosterhout aan de daaraan te stellen eisen voldoet, zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2020 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van gemeente Oosterhout zijn gebaseerd op de veronderstelling dat gemeente Oosterhout als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2020 zijn aanvaardbaar

De jaarstukken 2020 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2020 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2020 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2020. In 2020 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met financiële beleidsmedewerkers, uw concerncontroller en met de auditcommissie. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klant specifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze management letter 2020. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze management letter d.d. 9 maart 2021.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

B. Bevindingen SiSa-bijlage (1)

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Oosterhout heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020			
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2020			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2020			
H4	Specifieke uitkering Sport			
H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)			
L5B	Regiodeals (3e tranche) - sisa medeoverheden			

B. Bevindingen SiSa-bijlage (2) - Tozo

Tozo

Onderstaand is de verplichte rapporteringstabel over de Tozo-regelingen. Aangezien wij geen controlebevindingen hebben onderkend aangaande de Tozo, zijn onderstaande tabellen leeg verantwoord.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		

B. Bevindingen SiSa-bijlage (3) - Tozo

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Onzekerheid		

bdo.nl